

Рис. 2. Запропонована структура районного управління праці та соціального захисту населення

здійснювати адресну соціальну підтримку та захист окремих груп населення (дітей, багатодітних родин, людей похилого віку, інвалідів, безхатченків та ін.); виявляти причини скрутного становища людей, які опинилися за межею бідності.

Тобто реформування потребує сама система соціального захисту, починаючи із соціальних служб.

Правові й організаційні основи діяльності районних управлінь праці та соціального захисту визначені Типовим положенням про управління праці та соціального захисту районної в містах Києві та Севастополі державної адміністрації, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29 вересня 2000 року № 1498 [7]. Управління соціального захисту є структурним підрозділом місцевого органу виконавчої влади. Воно підзвітне й підконтрольне районній адміністрації, Головному управлінню праці та соціальної політики обласної державної адміністрації за принципом подвійного підпорядкування.

В апараті управління зайняте невелике число працівників: заступник начальника управління, головні фахівці, фахівці, начальники галузевих відділів. У міських управліннях працює 20–25 співробітників, а в сільських районах – 15–20 осіб [8].

На нашу думку, сучасна служба соціального захисту повинна мати наступний вигляд (рис. 2). Головний акцент потрібно роботи на службу соціальної реабілітації, яка повинна містити службу соціальної інтеграції та службу соціальної реінтеграції.

Суб'єктами соціальної реабілітації є діти, жінки, особи, які потребують соціального захисту.

Комплексні технології соціальної реабілітації складаються з соціальної, соціально-побутової, соціально-середової, соціально-психологічної адаптації, соціальних послуг, що містять медичну допомогу, навчання, професійне консультування, освіту, трудове улаштування, медично-соціальний догляд, соціально-побутове обслуговування на дому, у спеціальних центрах та установах, психологічну, психіатричну, наркологічну підтримку.

Тільки коли соціальний захист буде виконувати захисту функцію тільки тоді рівень життя підвищиться, а рівень бідності знизиться, тому що соціальний захист є складовою соціального розвитку держави та найважливішою технологією державного управління, спрямованого на виконання конституційних соціальних зобов'язань. Соціальний захист як державно-суспільний інститут є комплексом економічних, соціальних і правових гарантій та заходів, основна мета яких – профілактика соціальних ризиків та компенсація втрат.

Література.

1. Проведення в Україні реформи соціальної підтримки // [Електронний ресурс]: Офіційний сайт

Управління державної служби Голодержслужби України в Миколаївській області. – Режим доступу: krivozero.mk.gov.ua.

2. Кривобок Ю. В. Основні підходи до визначення вартості безоплатних соціальних послуг особам, які перебувають у складних життєвих обставинах / Ю. В. Кривобок. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cprg.org.ua/index.php>.

3. Н. Д. Тимчишена Шляхи вдосконалення фінансового механізму державного управління у сфері соціального захисту / Тимчишена Н. Д. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kbuara.kharkov.ua.

4. Інформаційно-аналітичні матеріали щодо реформування вітчизняної системи соціального захисту. – Луганськ: Видавництво Державна установа Науково-дослідний інституту соціально-трудова відносин (ДУ НДІ СТВ) – 2012. – 60 с.

5. Щодо організаційно-економічних засобів підвищення якості соціальних послуг. Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>.

6. Социальная политика / [Аверин А. Н., Бабич А. М., Веселкова И. Н., и др.]; под. ред. Н. А. Волгина, В. И. Кушлина. – М.:Изд-во РАГС, 2010. – 560 с.

7. Офіційний вісник України. – 2000. – № 40. – Ст. 1698.

8. Сирота І. М. Право соціального забезпечення в Україні: Підручник.- вид. сьоме, перероблено і доповнене з урахуванням змін чинного законодавства / І. М. Сирота. – Х.: «Одісей», 2007. – 408 с.

УДК 353.07:35.073

Олеся Голинська

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СТАНУ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

Стаття розкриває науковий погляд автора на деякі аспекти фінансового забезпечення діяльності органів регіонального управління. Ці аспекти розглянуто у взаємозв'язку середовища та умов регіонального розвитку. Приділено увагу проблематиці обсягу бюджетного ресурсу як основи фінансового забезпечення та позиції-

ям залежності бюджетного процесу від інтенсивності відтворення ресурсу на регіональному рівні. Визначено проблематику міжбюджетних взаємовідносин в Україні та подано рекомендації щодо комплексності перетворень у ході здійснення сучасної бюджетної реформи. Дієвими інструментами подолання низької ресурсної спроможності регіональних органів влади визначено можливості фінансового менеджменту, зокрема, аналіз прогностичного стану ресурсного забезпечення територіальних громад та їх об'єднань.

Ключові слова: ресурси, фінансове забезпечення, регіональні органи управління, бюджет, економіка, міжбюджетні відносини, бюджетна політика, соціально-економічний розвиток, стратегічний аналіз.

емо залежностей з іншими позиціями проблематики економічного середовища.

✦ Метою статті є дослідження проблематики стану фінансового забезпечення діяльності органів регіонального управління та надання наукових рекомендацій щодо шляхів її вирішення.

✦ Чи не найважливішим резервом підвищення ефективності системи публічного управління на регіональному рівні є розробка та реалізація дієвих механізмів її фінансового забезпечення. Основою такої дієвості слід вважати створення умов стабільності показників регіонального розвитку [5, с. 26]. В цьому сенсі до важливих функцій держави належить забезпечення мікрорегіональної єдності відтворювальних макроекономічних процесів та рівномірного економічного розвитку територій. Держава за своєю сутністю має заохочувати та підтримувати позицію регіонів щодо максимального використання фінансових резервів. Важливою умовою є також узгодженість дій органів регіональної влади у сфері здійснення єдиних засад бюджетної політики. Для досягнення такої узгодженості доцільно переглянути існуючий бюджетний механізм. Адже єдина бюджетна політика передбачає вибір найпрогресивніших технологій світових фінансових систем задля найвищої ресурсної сприятливості та стимулювання прискореного економічного розвитку. Діючий управлінський механізм розв'язання проблем територій, пов'язаних з формуванням та виконанням бюджетів, є недостатньо ефективним через такі перешкоди: недосконалість нормативно-правової бази державного регулювання регіонального розвитку в частині бюджетних відносин; недостатньо вдале застосування інструментів державного регулювання, спрямованих на стимулювання використання бюджетного потенціалу регіонів; низька фінансова спроможність органів державної влади щодо вирішення місцевих соціально-економічних проблем; незавершеність формування та недосконалість моделі управління бюджетним процесом на місцевому рівні.

Та навіть за наявності достатніх фінансових можливостей для здійснення політики розвитку органи влади повинні спочатку сформувати досконалу управлінську технологію зростання. Вона дозволить в подальшому не розпоршити та результативно використати цей ресурс.

Проте сучасна ситуація ускладнена тим, що на даному етапі розвитку ряд питань залишається невирішеним. Зокрема, забезпеченість місцевих бюджетів в частині власних повноважень; на низькому рівні перебуває задоволення потреб таких важливих галузей місцевої інфраструктури, як житлово-комунальне господарство, благоустрій, позашкільна освіта та інших, які згідно з законодавством належать до власних повноважень. Більш того, і в частині делегованих повноважень обсяги міжбюджетних трансфертів за галузями дозволяють їх фінансувати лише на мінімально допустимому рівні, що не дозволяє наразі говорити про їх якісний розвиток. Так, потреба найбільш забезпеченої галузі «Охорона здоров'я» задовольняється лише на 28 % [6].

Сьогодні формування місцевих бюджетів здійснюється на формульній основі за нормативами бюджетної забезпеченості. Така методика давно вичерпала себе, більш того, вона фактично стала «могилянкою» бюджетної системи. Адже бюджети-донори позбулися стимулів нарощування доходів, а дотаційним бюджетам таке нарощування взагалі не цікаве – вони ж будуть змушені інтенсифікувати свою діяльність, при тому що контрольні цифри (які наразі їм забезпечує Державний бюджет) не зміняться. Нарощуючи доходи, нинішні «дотаційники» будуть змушені самі заробляти кошти на власний роз-

✦ Однією із ключових політичних цілей є популяризація України як стратегічного партнера, зокрема, налаштування євроінституцій на співпрацю в усіх напрямках і сферах. Важливим практичним завданням є побудова країни високих стандартів, рівня і якості життя її громадян. Інтеграція в європейські структури потребує вирішення наукових завдань щодо вироблення та запровадження нової моделі фінансування регіонального розвитку, яка відповідала б стандартам зрілих демократій та враховувала найкращі світові традиції фінансового менеджменту.

Питання реформування політики регіонального розвитку в Україні стає дедалі актуальнішим. Шлях, який пройдено за роки становлення її суверенітету, а також світовий досвід переконують, що демократична, соціально-правова держава громадянського суспільства неможлива без забезпечення потужного та повноцінного розвитку регіонів, умовою якого є наявність стабільної фінансової основи.

✦ Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми показує, що аспекти планування розвитку територій з окремими методологічними підходами до виконання регіональних стратегій висвітлені у працях вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема В. Богуцького, Д. Брайсона, В. Вакулєнка, М. Долішнього, Г. Дробєнка, М. Кларка, В. Коломийчука, Б. Крозбі, Ю. Молодожон, М. Миколайчука, В. Пархомена, Д. Стеценка, А. Стрикленда, Дж. Стюарта, В. Тертички, А. Томпсона, Ю. Шарова, А. Чандлера та ін.

Щодо нормативно-правового регулювання питань тематики даної статті, то необхідно згадати такі документи, як: «Концепція державної регіональної політики», Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів», «Державна стратегія регіонального розвитку України до 2015 р.», Постанова КМУ «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу показників розвитку регіонів, районів, міст республіканського в Автономній республіці Крим і обласного значення для визнання територій депресивними» [1-4]. Але ці документи практично не враховують сучасні реалії фінансового забезпечення розвитку регіонів, а отже, не надають надійних методик планування, прогнозування та аналізу ресурсної складової територіальних громад та їх об'єднань. Деякі з них взагалі носять суто декларативний характер.

✦ Невирішеними раніше частинами загальної проблеми залишаються чимало аспектів теоретико-методологічного, правового, організаційного та загальноекономічного характеру. Дана стаття зосереджує увагу на аспектах фінансово-бюджетної складової як одного з видів ресурсного забезпечення діяльності регіональних органів влади. Опис цих аспектів проводиться з урахуванням умов, чинників та вза-

виток – такий шлях для них значно важчий, ніж нинішня «трансфертна голка», навіть якщо у перспективі вона є згубною для них самих. До речі, на мою думку, саме з цих причин починання реформи міжбюджетних трансфертів практично не мають підтримки у дотаційних регіонах (а таких в державі більшість) і, відповідно, заходи з її проведення виконуються вкрай повільно.

Таким чином, реформування міжбюджетних відносин доцільно здійснювати одночасно з реформою засад бюджетного устрою, спрямованою на становлення умов надання якісних послуг населенню за рівнем гарантованих державою соціальних стандартів. До цього часу така взаємоузгодженість перетворень відсутня, між тим, саме вона здатна організувати якісні зміни у бюджетній сфері.

Розвиток місцевої економіки органічно взаємопов'язаний як з бюджетним процесом, так і зі всіма етапами відтворення фінансових ресурсів. У цьому сенсі розрахунок планових показників соціально-економічного розвитку нерозривно пов'язаний з факторним аналізом ефективності бюджетних програм. До речі, на думку провідних зарубіжних фахівців з питань муніципального розвитку, ефективність діяльності органів влади на місцях визначається тим, наскільки механізм мобілізації та розподілу бюджетних ресурсів забезпечує потребу в фінансах, загальна величина яких визначається виключно затвердженими бюджетними програмами. У рамках здійснення їх аналізу з'являються наступні можливості: вияв загального обсягу матеріальних та бюджетних ресурсів, що визначають інтенсивність відтворювального процесу та вказують на точки росту його показників; визначення частки валового продукту, що виробляється у регіоні, залишається там і в подальшому використовується для вирішення місцевих соціально-економічних проблем; визначення частки валового національного продукту країни, що направляється на здійснення територіального процесу відтворення; обов'язкова побудова управлінської уяви про загальну схематику створення і використання ресурсів, що забезпечують формування місцевих фінансів.

Сьогодні вирішення цих завдань визначається, по-перше, законодавчо-правовими нормами, що регулюють відносини у сферах акумуляції і витрат матеріальних, бюджетних та інших видів ресурсів; по-друге, функціями економічних важелів, що регулюють процеси первинного і вторинного розподілу та перерозподілу створеного чистого продукту; по-третє, станом середовища бюджетної, фінансово-кредитної та інвестиційної політики.

На перший погляд, наведені позиції є достатніми для створення умов якісного фінансового забезпечення, але системна проблема полягає у тому, що наведені три напрямки не передбачають більш-менш значущого аналітичного компоненту. Водночас, зазначу, що вирішення питань забезпечення умов соціального та економічного розвитку через використання фінансового ресурсу, наприклад, у Великобританії та США, пов'язане перш за все із застосуванням таких потужних аналітичних інструментів, як багатовекторний моніторинг, оцінка ефективності, бенчмаркінг тощо [7].

Наступним аспектом є те, що процеси створення й використання фінансового ресурсу та регіонального валового продукту мають дуалістично-взаємозалежний характер. Так, механізм розподілу і перерозподілу продукту, створеного на відповідній території, багато в чому визначає стійкість і дієвість бюджетних відносин, що формуються між окремими ланками місцевої економіки. Зміна нормативів в розподілі й перерозподілі валового продукту території викликає ланцюгову реакцію, змінює відносини між різними ланками системи. І навпаки, будь-яке обмеження у ресурсі незмінно з часом викликає реак-

цію послаблення відтворювальних процесів та зрештою - падіння показників соціально-економічного розвитку.

Отже, державне управління бюджетним процесом нерозривно пов'язане з проблемою розподілу і перерозподілу територіального валового продукту з урахуванням наступних оптимізуючих умов: нарощування обсягу фінансових ресурсів, що залишаються в розпорядженні підприємств і є основою їх розширеного виробництва; стабілізація потоків та джерел утворення ресурсів місцевого бюджету; аналіз необхідного та достатнього обсягу бюджетних ресурсів, які акумулюються державою і є складовою частиною державного бюджету; визначення видів та обсягів ресурсів, що направлятимуться до фондів, використовуваних для цілей виробничого і невиробничого нагромадження.

Слід також розглянути аспект стабільності бюджетної політики. На наш погляд, сьогодні назріла необхідність порушити дану проблематику в контексті збалансованого розвитку території та концепцій досягнення економічного зростання. До головних ознак економічного зростання уналежимо, зокрема, зростання темпів економічного розвитку, або уповільнення темпів економічного спаду; створення ефективної структури економіки та розвиток сучасної ринкової інфраструктури; мінімізація залежності місцевої економіки від зовнішніх чинників; активізація розвитку людського потенціалу і як наслідок – задоволення бюджетних потреб територій.

Вдосконалення практики бюджетотворення слід розглядати як важливий інструмент підвищення ефективності системи фінансування органів регіонального управління. Щоправда, інструменти такого роду діють лише в комплексі з інструментами стратегічного та середньострокового бюджетного планування. На початку свого становлення довгострокові, стратегічні цілі були визначені в Україні на засадах політичного устрою без урахувань потреб фінансової стратегії: прогнозування основних тенденцій розвитку фінансів, визначення факторів, що виявляють визначний вплив на цей розвиток, формування концепції використання фінансів та принципів організації фінансових відносин, розробки цілей фінансових програм зі збільшення ВВП держави, здійснення державної або наукової експертизи проектів та програм до прийняття кінцевого варіанту. Уряд держави, здійснюючи існуючу бюджетну тактику, зв'язану з вирішенням тільки конкретних завдань, що стоять на даному етапі розвитку суспільства шляхом маневрування фінансовими ресурсами та перегрупуванням грошових засобів, практично не має можливості досягнути поставлених довгострокових цілей. В кожному економічно цивілізованому суспільстві для досягнення визначених цілей, здійснення своїх функцій та завдань уряду використовують в першу чергу фінансові важелі. Тобто, бюджетна політика виступає активним знаряддям впливу держави як на економічні процеси, так і на інтереси різноманітних верств населення та суспільства в цілому.

На регіональному рівні забезпечення функціонування органів управління також є часткою державного фінансового регулювання через відповідну правову базу, можливості податкової системи, перерозподіл грошових доходів та ресурсів комунальної власності окремої територіальної громади [8]. Зважаючи на це, можна зробити висновок, що таке забезпечення також пов'язане з бюджетним процесом. Його сучасне втілення неможливе без застосування фінансового менеджменту, який базується на плануванні, прогнозуванні та контролі при будь-яких умовах.

Ще один аспект досліджуваної тематики стосується прогнозуної невизначеності. Незважаючи на поширення

риторики з цих питань, регіональні органи управління досі не мають можливості здійснювати розробку змін фінансового стану на довгострокову перспективу. А отже, практично не актуалізована потреба здійснювати побудову альтернативних показників та параметрів, що визначають варіантність розвитку фінансового стану об'єкта управління на основі вже існуючих тенденцій в умовах, коли тенденції порушені. Однак, таке перспективне управління неможливе й без досить примітивного процесу оперативного планування, що охоплює комплекс заходів від визначення короткострокових планових завдань до втілення їх у життя. А от можливості оперативного планування є, інша річ, що органи управління їх або не використовують взагалі, або використовують епізодично.

На практиці виконавчі комітети місцевих рад, особливо сільські ради, чисельність апарату котрих не перевищує 5-7 осіб, не в змозі здійснити усі три загальноприйнятні етапи фінансового менеджменту. Відтак, їх планові показники прив'язані лише до показників минулих років та до розрахункових показників, доведених Міністерством фінансів України, врахованих при визначенні міжбюджетних трансфертів. Прямолинійність та односторонність планування розвитку таких територій частіше за інших призводить до кризових ситуацій у їх фінансовому забезпеченні.

Але навіть на цьому рівні невід'ємною часткою оперативного планування повинен стати нехай навіть спрощений аналіз. Він може виконуватись в рамках елементарних контролю руху та обсягу фінансових та матеріальних ресурсів та контролю за виконанням управлінських рішень. Навіть такий аналіз здатен виступити інструментом антикризового планування на рівні малих за чисельністю громад. Тому їм необхідно більше уваги приділити, по-перше, визначенню вільних ресурсів шляхом постійного аналізу обсягів їх використання, по-друге, аналізу виконання управлінських рішень; по-третє - оприлюдненню інформації про ситуацію з фінансовим забезпеченням громади.

Практика показує, що вільні (резервні) ресурси завжди є, потрібно лише налагодити якісний постійний аналіз з визначення ефективності їх використання. Кожне управлінське рішення повинно бути не тільки обґрунтованим та виконаним, але й відкритим до змін на більш вигідні для громади умови. Якщо люди знатимуть усі проблеми та поділятимуть кроки влади для їх усунення, обов'язково знайдуться кілька нових ідей, застосування яких або принесе дохід в місцевий бюджет, або допоможе вирішити хоча б одне з загальних завдань.

На мій погляд, на регіональному рівні управлінські рішення повинні здійснюватися не тільки з використанням процесу фінансового менеджменту, а й з відчуттям динаміки ринкового механізму, управлінською інтуїцією та здібністю прийняття гнучких (а іноді й екстрених) кроків з підтримкою суспільної довіри. Водночас, зважаючи на кризові явища в економіці держави та світу, в формуванні бюджетної політики (а особливо, доходної частини місцевих бюджетів) не можна не враховувати фактори ризику, що принесені ними у бюджетний процес.

Невід'ємною складовою фінансової стабілізації має стати прогнозованість бюджету, а вона, в свою чергу, пов'язана з налагодженням процесів ресурсного відтворення в регіонах. Нинішня ж ситуація демонструє, що формування доходів відбувається нерівномірно, у невідповідно високому ступені вони залежать від суб'єктивних чинників. Тому мова повинна йти про спрацювання «ефекту заміщення», за якого недонадходження одного платежу повинне компенсуватись іншим. Згадаймо лише щорічну ситуацію з Державним та місцевими бюджетами

наприкінці 4-го кварталу. Система фактично опиняється у прямій залежності від одного з податків, а «ефект заміщення» не спрацює, оскільки він сам по собі не закладений у механізми адміністрування інших джерел доходів.

В напрямку зменшення кількості дрібних напрямків та ступеню розпороченості ресурсів на забезпечення функцій загальноекономічного характеру потребує глобалізації система національної політики регіонального розвитку (квазіподаткування, інвестиції, виробництво, адмінресурси, соціально-культурна сфера і т. ін). Якщо проаналізувати її стан, ми побачимо, що він характеризується відсутністю послідовної державницької позиції щодо місцевого самоврядування, неврахуванням вищими органами державної влади пропозицій неурядових громадських організацій та асоціацій органів місцевого самоврядування з її вдосконалення; відсутністю повноцінного переліку самоврядних функцій на рівні громади; неможливістю ефективно здійснювати такі функції в районі та області; наявністю суперечностей у положеннях Конституції України, що визначають територіальну основу, організаційну систему, компетенцію органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій; відсутністю належної фінансової основи регіонів, надмірною централізацією фінансових ресурсів та відсутністю належної податкової бази, зокрема, податків і зборів для самостійного формування власних джерел; великою диспропорцією у розвитку окремих громад та регіонів; відсутністю правового механізму вирішення питань адміністративно-територіального устрою. Вносять у хаос процес управління відсутність чіткого розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади на місцях, між різними рівнями, органами та окремими посадовими особами місцевого самоврядування; нераціональна кадрова структура органів виконавчої влади в центрі і на місцях, низький рівень координації їх роботи по горизонталі; надмірна залежність органів місцевого самоврядування від рішень місцевих адміністрацій, зокрема у питаннях формування та виконання місцевих бюджетів; незабезпеченість делегованих повноважень; наявність випадків співіснування кількох громад на одній території та нерозв'язаність питань співвідношення їх компетенцій; неефективність системи державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, низький рівень оплати праці службовців.

✎ В основі вирішення порушених питань лежить чіткість перспектив формування та реалізації нової національної політики регіонального розвитку. Вона повинна бути цілеспрямованою, наповненою чітко розподіленим переліком заходів, що здійснюються державою, регіональними органами управління та органами місцевого самоврядування. За стратегічну місію слід прийняти досягнення єдиного результату у вигляді позитивного ефекту процесу управління політичним, економічним і соціальним розвитком регіонів та територіальних громад.

В кінцевому сенсі, така політика регіонального розвитку має стати важливим інструментом захисту національних інтересів, розвитку адміністративно-територіального устрою, забезпечення стабільного економічного зростання, ефективного використання наявних матеріальних, природних, енергетичних і трудових ресурсів, активізації зусиль місцевих органів влади, спрямованих на забезпечення поступу окремих регіонів та громад.

Література.

1. Указ Президента України від 25.05. 2001 р. №341/2001 «Про схвалення Концепції державної регіональної політики».

2. Закон України від 8.09.2005 р. №2850-IV «Про стимулювання розвитку регіонів».

3. Постанова КМУ від 21.07. 2006 р. №1001 «Державна стратегія регіонального розвитку України до 2015 р.».

4. Постанова КМУ від 24.06.2006 р. №860 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу показників розвитку регіонів, районів, міст республіканського в Автономній республіці Крим і обласного значення для визнання територій депресивними».

5. Молодожен Ю. Б. Теоретико-методологічні засади визначення самодостатності територіальних громад : автореф. дис. д-ра наук з держ. управ. : 25.00.04 / Ю. Б. Молодожен; Донец. держ. ун-т управління. – Донецьк : 2011. – 32 с.

6. Голинська О. В. Реформування системи міжбюджетних трансфертів// «Сучасні тенденції розвитку публічного управління: теорія та практика»: матеріали щорічної наук.-практ. конф. (Одеса, 02 листопада 2012 г.). – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2012. – С. 97–98.

7. Гольнская О. В. Проектное управление бюджетом как высшая степень развития программно-целевого метода бюджетирования в Украине / О.В.Голинская // Studii Economice : Revista Stintifica Universitatei Libere Internationala din Moldova. – Chisinau : ULIM, 2012. – an.V (nr 3-4). – P. 227–233.

8. Голинська О. В. Організаційно-економічний механізм формування бюджетної політики // Теоретичні та прикладні питання державотворення : Електронне наукове фахове видання Одеського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України. – Вип. 8-2011. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/tpdp/index.html>.

На наше переконання, наука державного управління покликана на основі вивчення практики, опрацювання науково обґрунтованих рекомендацій щодо розв'язання існуючих суперечностей в організаційному та правовому забезпеченні захисту прав дітей сприяти запровадженню таких механізмів, які б відповідали сучасним умовам життєдіяльності суспільства. При цьому питанню інформаційного забезпечення державної політики щодо захисту прав дітей має приділятися особлива увага, адже нині інформатизується суспільне та індивідуальне буття людини, дедалі більшого значення набувають інформаційні цінності.

Італійський вчений Ф. Ферраротті вважає, що соціальна інформація (яку не слід плутати з колективною інформацією, тобто сукупністю різноманітних значень і повідомлень, що тиражуються засобами масової інформації) відіграє надзвичайно важливу роль в інформаційному суспільстві. Сутність соціальної інформації, на його думку, полягає в тому, що вона охоплює собою всі політично і соціально значущі теми, що стосуються взаємовідносин між громадянами та відповідними соціальними інститутами □2□. Проблематика захисту прав дітей, вважаємо, повністю підпадає під цю категорію. Відтак, слід розуміти і враховувати роль соціальної інформації щодо:

- захисту громадських ініціатив від деструктивного впливу бюрократії;
- гарантування ефективності «тиску низів» не з допомогою одноденних гасел чи емоційних вибухів, а через створення мережі локальних автономних інституцій, які дають можливість простим громадянам брати участь у процесах соціальної трансформації;
- забезпечення таких умов, за яких політичні рішення та зміни відповідали б сподіванням громадян і останні могли б здійснювати відповідний контроль часу і змісту цих перетворень, уникаючи при цьому авторитарних і патерналістських тенденцій.

Цінною з точки зору нашого дослідження є також твердження Дж. Нейсбіта про те, що оскільки інформація різного виду (нові ідеї, «ноу хау», спеціальні знання) є своєрідним багатством, то вона стає новим джерелом влади, а доступ до неї – важливим чинником суспільного життя та індивідуального існування [3, с. 209]. При формуванні та реалізації державної політики щодо захисту прав дітей цю особливість сучасного етапу суспільного розвитку слід враховувати в першу чергу.

Інформацією виміряні всі пропорції контактів, які притаманні сучасній людині з певним запасом знань і здатністю їх створювати. В цьому сенсі інформація, як зазначають фахівці [4], первинна, і її можна усвідомлювати як середовище, яке значною мірою відокремлене від людини. Сама людина, її розум є накопичувачем інформації та всіх знань про природу, що нас оточує, а тому на початку XXI століття через інформаційну діяльність значно активізується роль механізмів державного регулювання інвестицій в науку і освіту, в створення людського капіталу, що, до речі, теж потребує вдосконалення визначення його сутності та соціокультурної спрямованості в інформаційній сфері. Вважаємо такий підхід надзвичайно значущим у сенсі теоретико-методологічного підґрунтя нашого дослідження.

Актуальність окресленої проблематики посилюється також у зв'язку з необхідністю долання низки негативних проявів, що останнім часом накопичилися в українському суспільстві. Зокрема таких, на яких слушно наголошують відомі науковці, автори навчального посібника «Управління соціальним і гуманітарним розвитком»:

УДК 342.7-053.2[323:342.7-053.2]:004

Алла Дакал

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ: ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА

Стаття присвячена інформаційним аспектам державної політики щодо захисту прав дітей. Визначено основні засади інформаційних відносин у сфері формування та реалізації такої політики.

Ключові слова: державна політика, суб'єкти політики, захист прав дітей, соціальна інформація, інформаційні відносини.

Формування та реалізація державної політики щодо захисту прав дітей є справою, що потребує постійної уваги, адже від її результатів залежить майбутнє країни, успіх політичного, економічного, інтелектуального та культурного поступу.

Президент України Віктор Янукович слушно зауважив, що захист прав дитини є проблемою багатовимірною: «Вона охоплює низку різних аспектів. Це питання якісної освіти, повноцінного сімейного виховання, належного фізичного і духовного розвитку, забезпечення житлом, оздоровлення і ще багато іншого» [1].

© Дакал А.В., 2013.